

Landslaget for offentlige pensjonister

Krav til statsbudsjett for 2020

LOP har følgende 7 hovedkrav i prioritert rekkefølge:

1. Alderspensjonen

LOP vil at alderspensjonen skal følge lønnsutviklingen til de yrkesaktive på godt og ondt. Regjeringen må i allefall sørge for at alderspensjonen ikke blir regulert lavere enn pensjonsreformens snitt av lønn og pris. Fradragsfaktoren på 0,75 prosent bryter med forutsetningen om en realvekst på 1,5 for de yrkesaktive, og må endres. Ifølge stortingsmelding nr. 5 er den på 1,2 prosent i 2011-2019, altså 0,3 prosentpoeng under. LOP konstaterer at omlegginga av budsjettbehandlingen av trygdeoppgjøret fra 2016 har ført til at pensjonistorganisasjonenes muligheter for å påvirke Stortinget er blitt svekket samtidig som Stortingets rolle i trygdeoppgjøret også er svekket. LOP er sterkt uenig i disse svekkelsene og ber regjeringen gå tilbake til ordningen før 2016.

2. Skatt

Den foreslåtte skattereguleringen i budsjettforslaget for 2019 vil gi en skattelette i forhold til 2018 på 0,1 % og fra 200 kroner til 400 kroner i gjennomsnitt for inntekter opp til 750 000 kroner for alle grupper.

For lønnstakere anslåes samlet skattelettelse til om lag 925 mill. kroner. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig skattelettelse på 400 kroner, herav om lag 200 kroner i redusert formuesskatt. Alderspensjonister får samlet sett en skattelettelse på om lag 180 mill. kroner. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig skattelettelse på om lag 200 kroner, hvorav nesten 90 % kan tilskrives formuesskattelettelsene.

Trygdede får samlet sett en skattelettelse på nesten 200 mill. kroner. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig skattelettelse på nesten 400 kroner, hvorav lettelsene i formuesskatten kun utgjør en liten andel.

Det er tidligere hevdet fra regjeringen at skatteletter kompensere for en negativ utvikling av alderspensjonen. Budsjettforslaget for 2019 kan vanskelig sies å ha noen positiv virkning på utviklingen av pensjonene. Snarere tvert imot så bidrar den til å øke forskjellene mellom inntektsutviklingen for pensjonister og lønnstakere.

I forslag til budsjett for 2019 er den prosentvise økningen av minstefradraget ca. 56 % lavere for pensjonister enn for yrkesaktive.

Selv om skatt på alminnelig inntekt reduseres fra 23 % til 22 %, oppveier ikke reduksjon av denne, reduksjonen i verdi av det særskilte skattefradraget for pensjonister. Skjerpelsen i trinnskatten for det særskilte skattefradraget for pensjonister er maksimumsbeløpet i budsjettforslaget for 2019 foreslått økt fra 29.950 kroner for 2018 til 30.000 kroner, dvs. med

50 kroner. Det særskilte skattefradraget ble innført i 2011 som en delvis kompensasjon for at trygdeavgiften ble økt fra 3 % til 4,7 % og en ytterligere økning av trygdeavgiften til 5,1 % i 2014, men har hvert år fått redusert sin verdi.

Da en konstaterer at forslaget til Statsbudsjett for 2019 øker de skattemessige forskjellene mellom lønnsinntekt og pensjonsinntekt, krever LOP til Statsbudsjett for 2020 følgende, slik at en unngår ytterligere økning av forskjellen mellom yrkesaktive og pensjonister når det gjelder skatt:

LOP krever:

- Minstefradraget for pensjonistene må reguleres på linje med reguleringen for de yrkesaktive.
- Særskilt skattefradrag for pensjonister som skulle kompensere for økt trygdeavgift, må reguleres likt med inntektsutviklingen for pensjonister. Alternativt at trygdeavgiften reduseres til sitt opprinnelige nivå.
- Fradraget for store sykdomsutgifter opprettholdes og utvides til nye brukere.

3. Styrket kommuneøkonomi

Over flere år har kommunene hatt trang økonomi, noe som bl.a. har gitt seg utslag i hyppige rapporter om sviktende tilbud og sviktende kvalitet i eldreomsorgen.

Kommunenes samlede inntekter er i 2019-budsjettet økes nominelt med 2,7 prosent. Samtidig regner en i budsjettet med en kostnadsvekst (økte lønninger og priser) på 2,8 prosent. Da blir realveksten negativ, dvs. at inntektsveksten ikke blir stor nok til å videreføre driften på samme nivå som i 2018.

Regjeringen har definert en del satsingsområder som en forventer at kommunene vil prioritere innenfor de frie inntektene. Det gjelder tidlig innsats i skolen, opptrapping innen rusfeltet samt innen habilitering og rehabilitering, forebyggende familietiltak for forberedelse til barnevernsreformen, og opprustning og fornying av fylkesveiene. Til sammen går 600 millioner med til disse tiltakene, med tilsvarende reduksjon for øvrige kommunale utgiftsområder.

Det øremerkede tilskuddet til toppfinansiering for pasienter med krav på omfattende helse- og omsorgstjenester svekkes ved at en også i 2019 øker innslagspunktet for dekning av slike utgifter mer enn lønnsveksten skulle tilsi. KS anslår at dette vil belaste kommunenes frie inntekter med 300 mill. kroner ekstra.

Sammen med økt demografisk utgiftsbehov gir dette et redusert handlingsrom på 2 mrd. kroner i 2019 sammenliknet med 2018. Det er umulig å forestille seg at dette kan gjøres uten at det vil gi markerte reduksjoner i kommunenes tjenestetilbud.

Endret handlingsrom 2019			
målt fra regnskapsanslag 2018 til budsjett 2019			
		mill. 2018-kr	mill. 2019-kr
Økning i frie inntekter, oppg.korr.		70	72
Demografikostnader som belaster frie		1006	1034
Vekst pensjonskost ut over deflator		650	668
Forventet innsatsøkning 2019	mill 2018-kr		
opptrapping rusfeltet	200		
opptrapping habilitering og rehabilitering	100		
tidlig innsats i skolen	200		
opprustning og fornying fylkesveier	100	600	616
Økt innslagspkt. toppfinansiering med 50 000 ut over lønnsvekst		300	308
Netto økonomisk handlingsrom frie inntekter		-1884	-2026

Tabellen gjelder de frie inntektene. Ut over dette kommer at de øremerkede tilskuddene reduseres med 300 mill. kroner i 2019, herav 228 millioner som reduksjon i regionale omstillingsmidler.

I tillegg må en anta at når regjeringen også i 2019 strammer inn beregningsreglene for dagpenger (anslått besparelse 353 mill.kr.) vil mange mottakere tvinges over til sosialkontorene, slik at kommunene overtar en ikke ubetydelig del av denne "besparelsen".

Det er ikke uten grunn at en i nasjonalbudsjettet for 2019 anslår et underskudd før lånetransaksjoner for kommunesektoren på 25 milliarder kroner.

LOP mener det er helt nødvendig med en klar styrking av kommunenes økonomi i 2020 dersom en skal unngå en fortsatt svekkelse av det kommunale tjenestetilbudet. Et minstekrav må være at en etterbetaler den reduksjonen i handlingsrommet som kommunene har opplevd de 4-5 siste årene.

4. Helse- og sosialutfordringer

Lop krever kvalitetsøking innenfor sektoren. Det er en generell oppfatning i samfunnet at kvaliteten i sykehjemmene, omsorgsboligene og i de hjemmebaserte tjenestene er for dårlig. Det vises til undersøkelser og de mange historiene i media.

Det samme gjelder samhandlingsreformen i mange kommuner.

For å få bedre kvalitet kreves det:

- Utbygging av sykehjem. Det må gis tilstrekkelige tilskudd til bygging av nye og rehabilitering av eksisterende sykehjem. Alle eldre bør få tilbud om enkeltrom.
- Styrke hjemmesykepleie, hjemmehjelp og bemanning på sykehjemmene, i tillegg til å bedre kvaliteten i tilbudet. Øke andelen faste og hele stillinger innenfor sektoren.
- Kommunene plikter å gi eldre som blir utskrevet fra sykehus et adekvat tilbud om helsehjelp og rehabilitering, gjennom tilbud om opphold i bl.a helsehus. Utbygging av kommunale/regionale helsehus bør skje gjennom øremerkede tilskudd til etablering.
- Helsehusene er et kommunalt ansvar, men det bør fra regjeringshold sørges for at tilbudet finnes i alle kommuner, samt bevilge nok øremerkede midler til at tilbudet i de kommunale helsehusene har et forsvarlig medisinsk tilbud. Dette for å kunne gi en forsvarlig og relevant ferdigbehandling av et økende antall ikke ferdigbehandlede pasienter fra sykehusene, det vil si pasienter som trenger sykehusbehandling og som må få adekvat lege- og sykepleiehjelp i i henhold til samhandlingsreformens intensjoner. Helsehus, som også er bemannet av både fysioterapeut og ergoterapeuter, vil sikre en raskere rehabilitering.
- LOP vil kreve at det i tillegg til de generelle helserettslige regler som gjelder for helsehus, også etableres egne nasjonale forskrifter for helsehusene.
- Regjeringen bør sørge for at dagens praksis der sykehusene pålegges stadig raskere utskrivning stanses. Det bør være helsesituasjonen og ikke sykehusbudsjettene som bestemmer utskrivningstakten.
- LOP krever at mammografiundersøkelser skal utvides til også gjelde kvinner etter fylte 69 år.

- LOP vil peke på intensjonene med Stortingsmelding «Leve hele livet», hvor viktig det er med fokus på ernæring og aktivitet, og vi mener derfor at det bør være nok midler til igangsetting av ulike prosjekter som bidrar til matlyst og livsglede hos beboere i ulike institusjoner.
- LOP er opptatt av at de hjemmeboende eldste eldre og deres pårørende skal føle trygghet i hverdagen og ha god livskvalitet så lenge som mulig, derfor er det viktig å implementere velferdsteknologi, som for eksempel GPS for demente og elektronisk medisinsk bok, som bidrar til å gjøre hverdagen enklere for brukerne.

5. Tannhelse

LOP krever at tannhelse bør være en del av det offentlige helsetilbudet. På sikt må det innføres en egenandel på tannbehandlingsutgifter for eldre over 67 år, og resten må dekkes av folketrygden.

6. Spesialisthelsetjenesten

Sikre økt statlig finansiering av spesialisthelsetjenesten slik at alle eldre kan få adekvat behandling uten for lang ventetid, og slik at vi unngår en todeling i helsetilbudet, hvor de som har ressurser unngår kø og ventelister.

7. Frivillighetssentralene

Frivillighetssentralene ble fram til 2017 finansiert ved øremerkede tilskudd som i 2018 ble innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Resultatet er at finansieringen av frivillighetssentraler varierer i tråd med kommunenes økonomiske evner. Dette er svært uheldig, og gjør at frivillighetsarbeidet i svært mange kommuner er merkbart svekket. LOP mener at øremerkingen av midler må gjeninnføres for å sikre at dette arbeidet styrkes

Torild Ofstad
Leder

Karin S Woldseth
Daglig leder